

Прохорчук Н.О., аспірант
Науковий керівник – Виговська Н.Г., д.е.н., проф.
Житомирський державний технологічний університет

ДОХОДИ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ ТА ЇХ ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Під терміном “державний сектор” розуміють комплекс господарських об’єктів, які повністю або частково належать центральним чи місцевим органам державної влади. Суб’єктами бухгалтерського обліку в державному секторі є Державна казначейська служба України, розпорядники бюджетних коштів, Міністерство фінансів України, яке забезпечує проведення державної політики у сфері бухгалтерського обліку, та державні цільові фонди. Існуюча система бухгалтерського обліку в державному секторі сьогодні не дозволяє отримувати необхідну інформацію, адаптовану до вимог міжнародних стандартів.

У міжнародній нормативній базі закріплено два стандарти з визначення та відображення обліку доходів у державному секторі, а саме: Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку у державному секторі (надалі – МСБОДС) 9 “Дохід від операцій обміну” та МСБОДС 23 “Дохід від необмінних операцій (податки та трансферти)”. Одним із етапів реалізації згаданої Стратегії є прийняття Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі (надалі – НП(С)БОДС) 124 “Доходи”, яке визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи від обмінних і необмінних операцій.

Класифікацією доходів згідно НП(С)БОДС 124 зазначено, що доходи від обмінних операцій – це доходи від надання послуг (власні надходження; надходження бюджетних установ від додаткової діяльності; кошти, що отримують вищі та професійно–технічні навчальні заклади).

Порівняльну характеристику МСБОДС 9 “Дохід від операцій обміну”, МСБОДС 23 “Дохід від необмінних операцій” та НП(С)БОДС 124 “Доходи” представлено в таблиці 1.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика МСБОДС 9 “Дохід від операцій обміну”,
МСБОДС 23 “Дохід від необмінних операцій” та НП(С)БОДС 124 “Доходи”.

Стандарти	Ознаки		
	Сфера застосування	Склад доходів обмінних операцій	Склад доходів необмінних операцій
МСБОДС 9 “Дохід від операцій обміну”	1. Організація, яка готує і подає фінансову звітність на основі методу нарахування. 2. Застосовує цей Стандарт в обліку доходу, що виникає при обмінних операціях	1. Обмінні операції і події: – надання послуг; – продажу товарів; – використання іншими сторонами активів організації, що приносять відсотків, роялті та дивіденди.	–
МСБОДС 23 “Дохід від необмінних операцій”	1. Застосовується при обліку доходу від необмінних операцій суб’єктами господарювання, які використовуються при складанні фінансової звітності принцип нарахування	–	1. Податки; 2. Трансферти; 3. Гранти; 4. Списання боргів та прийняття зобов’язань; 5. Штрафи; 6. Надання нерухомості; 7. Послуги в натуральній формі.
НП(С)БОДС 124 “Доходи”	1. Застосовується для обліку інформації про доходи від обмінних та необмінних операцій, які відбуваються в державному секторі	1. Доходи від надання послуг; 2. Доходи від продажу; 3. Доходи від відсотків; 4. Роялті; 5. Дивіденди	1. Податкові та неподаткові надходження; 2. Трансферти та кошти, що отримують бюджетні установи від підприємств, організацій, фізичних осіб та від інших бюджетних установ для виконання цільових заходів; 3. Надходження до державних цільових фондів.

Проведене порівняння МСБОДС 9 “Доход від обмінних операцій” та НП(С)БОДС 124 в частині обмінних операцій та свідчить, що НП(С)БОДС 124 розроблений із урахуванням міжнародних підходів, однак існують деякі розбіжності, а саме в: НП(С)БОДС 124 не зазначено метод визначення доходів від обмінних операцій; складі доходів від обмінних операцій за НП(С)БОДС 124 виділено групи доходів “Бюджетне асигнування” та “Інші доходи від обмінних операцій”. За МСБОДС 9 “Доход від обмінних операцій” суб’єкти державного сектору використовують метод нарахування для обліку доходів від обмінних операцій. В українській практиці законодавством чітко не встановлено застосування в бухгалтерському обліку державного сектору методу визначення доходів і витрат. Так операції за доходами відображаються в бухгалтерському обліку в момент їх проведення (тобто методом нарахувань), а операції з фінансування бюджетної установи – в момент зарахування коштів з одночасним відображенням боргу (тобто касовим методом).

Виходячи з проведеного аналізу можемо зробити висновок, що у бухгалтерському обліку доходів від необмінних операцій в державному секторі із прийняттям НП(С)БО 124 “Доходи” відбулися певні зміни, оскільки облік доходів наблизився до міжнародних стандартів. Такі тенденції оцінюються позитивно за умови їх узгодження із чинними законодавчими нормами, що регламентують діяльність бюджетних установ.